

[Willhøjlm]

jes af selv nok så mange eller nok så gode teater-, film- og musiklove, ligesom det kulturpolitiske styrtdyk, der fandt sted, da man gav politiet mulighed for at drive efterforskning i folks bibliotekslån, ikke kan rettes op af selv nok så generøse bevillinger til et biblioteksvæsen.

Hermed ønsker jeg ikke at sige, at ligeløn skal træde i stedet for landsdelsorkestre, at Grevinde Danner skal være i stedet for Det kgl. Teater, at »Byggeren« skal være i stedet for afstøbningssamlingen, eller at retssikkerhed og privatlivets fred skal stilles i stedet for folkebiblioteker. Vi skal også have teatre og biblioteker og museer og kunstnere på finansloven, og jeg skal om lidt vende tilbage til hvorfor.

Her er det blot indledningsvis forsøgt at få lidt proportion ind i begrebet kulturpolitik, før vi bevæger os ind i det lille hjørne af det, som sorterer under kulturministeriet, det vil sige under finanslovens § 21; det er jo det, det drejer sig om. Betegnelsen kulturministerium er en vild overdrivelse; mere nøgternt kunne der tales om »ministeriet for underholdning, kunst, idræt og fortidsminder«, og da man nøje påser, at disse sager behandles adskilt fra og ikke får konsekvenser for socialpolitikken, for boligpolitikken, for uddannelsespolitikken, for arbejdsmarkedspolitikken osv. og dermed for hele vores måde at leve med og omgås hinanden på og indrette vort samfund på, kunne det dækkende betegnes med et enkelt ord: »fritidsministeriet«.

En kapitalistisk kulturpolitik i denne lidt snævre forstand, som den praktiseres i filmindustrien, pladeselskaberne eller den stærkt voksende industri for idrætsartikler, spekulerer i det enorme behov for at koble fra eller flygte fra virkeligheden, som er et resultat af de utilfredsstillende livsvilkår i vores samfund.

En socialistisk kulturpolitik derimod skal dreje sig om at give folk mulighed for at forstå den virkelighed, de lever i, forstå de kræfter, som bestemmer deres tilværelse, og skabe muligheder for at ændre virkeligheden og éns egen tilværelse. En socialistisk kulturpolitik er uforenelig med umyndiggørelse og styring fra oven og må i stedet bygge på folks egne aktiviteter og en folkelig indflydelse på de forskellige såkaldte kulturtilbud.

Et begreb som selvvirksomhed er centralt placeret i vor kulturpolitiske opfattelse, og

det står i klar modsætning til det forbrugersynspunkt, som er helt dominerende i de eksisterende kulturelle tilbud.

Kulturpolitikken i den snævre forstand drejer sig om vilkårene for udøvelse og udbredelse af kunst; det være sig teater, film, maleri, litteratur, musik, eller hvad man nu kunne nævne. Man kan jo spørge, hvorfor vi overhovedet skal have sådanne ting, og det spørgsmål synes jeg faktisk er ubesvaret, når man har læst ministerens redegørelse.

VS' svar på det spørgsmål er, at det skal vi, ikke fordi det hører sig til, ikke fordi vi også bør have råd til den slags, ikke fordi det er godt eller fint eller rart eller smukt, men fordi det er nødvendigt.

Kunstens væsentlige funktion er som videnskabens at vinde ny erkendelse. Kunst er enten efterligning eller revolution, er det sagt. Den erkendelse af os selv, af vore vilkår og af samspillet med omgivelserne, der nås og udtrykkes ved kunstneriske arbejder, er ikke mindre væsentlig end den, der nås videnskabeligt, hvilket i øvrigt bekræftes af, at totalitære systemer, som jo altid tror om sig selv, at de er endegyldige, og derfor frygter ny revolutionerende erkendelse, oftest har kørt kunsten i endnu strammere tøjler end videnskaben. Det kender vi også herhjemme fra; jeg tror, det er flere generationer siden, man har forbudt et videnskabeligt skrift, men det er ikke så farlig mange år siden, at de sidste malerier fra en stor dansk fornyer blev løsladt af kriminalpolitiet efter at have været deponeret i årtier i politigårdens kælder.

Kunsten, den kunstneriske frihed og de materielle betingelser for at realisere den er netop nødvendig, fordi ingen systemer, ingen løsninger, ingen behov er endegyldige. Menneskenes samfund er ikke statiske, og socialismen, som vi opfatter den, er heller ikke nogen færdig skabelon.

Ny erkendelse, opgør med gamle normer, kritik af de gamle løsninger, udtryk for nye behov har aldrig været magthavernes livret, men har til gengæld heller aldrig været imod arbejderklassens sande interesser. Hvilken indflydelse det nye skal have på samfundets indretning, altså på alle de sagspolitiske områder, må afgøres på ordentlig demokratisk vis, og det kan i øvrigt kun afgøres på ordentlig demokratisk vis i et samfund uden klasseprivilegier.